

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 2. marts 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om social service

(Garanti for tilbud om almen plejebolig eller plads på plejehjem for ældre, aflastning samt vurdering af tidligere frihedskæmpere m.fl.s behov for plads på plejehjem)

[af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 14. december 2005 og var til 1. behandling den 11. januar 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 7 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og socialministeren sendte den 22. november 2005 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 80. Den 20. december 2005 sendte socialministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget en skriftlig henvendelse fra KL (Kommunernes Landsforening). Socialministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget kan varmt støtte dette lovforslag, som sikrer, at der indføres en plejeboligaranti for svage ældre. De fleste ældre bliver boende i eget hjem længst muligt og er derfor meget svage, når behovet for en plejebolig opstår. Så på den baggrund er det nødvendigt, at den ældre inden for en kort tidshorisont kan tilbydes en plejebolig, hvor der er trygge rammer og døgnomsorg. Det er positivt, at det nu bliver fastslået i almenboligloven og serviceloven, at ældre, der har et særligt behov for en almen plejebolig eller plads på et plejehjem, anvises en sådan bolig senest 2 måneder efter optagelse på venteliste.

DF kan ligeledes støtte, at der sker en præcisering af, at personer uden nære pårørende kan tilbydes et midlertidigt ophold i en plejebolig eller et plejehjem. Personer, der modtager erstatning efter lov om besættelsestidens ofre, bliver også tilgodeset i dette lovforslag. Det er positivt, at de fremover får mulighed for at blive behovsvurderet til en plads på et plejehjem direkte fra udlandet.

Et *mindretal* i udvalget (S) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget kan støtte to af elementerne i lovforslaget. Det ene gælder ny adgang for tidligere frihedskæmpere m.fl. til at kunne blive behovsvurderet og visiteret til en plads på et plejehjem direkte fra udlandet. Det andet er en præcisering af, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde personer et midlertidigt ophold på en plejhjemsplads eller i en plejebolig, hvis de har behov for det. Begge dele er fornuftige ændringer, som RV kan støtte.

Derimod kan RV af principielle grunde ikke støtte den del af lovforslaget, der forpligter kommunerne til at tilbyde ældre, der har behov for en almen plejebolig eller en plads på et plejehjem, en sådan bolig eller plads senest 2 måneder efter optagelse på en venteliste. RV mener, at der er brug for at sikre, at der er nok af den rigtige slags boliger og tilbud til de ældre med et plejebehov. Derfor vil RV gerne være med til at finde penge til en styrket indsats på området.

Men metoden er gal. Der er flere problemer forbundet med at indføre en sådan plejhjemsgaranti.

For det første frygter RV, at en 2-måneders ventetidsgaranti kan blive en boomerang og føre til serviceforringelser i form af en strammere visitation til plejeboligerne. RV må i hvert fald konstatere, at RV under udvalgsbehandlingen ingen sikkerhed har fået for, at det kan undgås. Tværtimod er kendsgerningen, at der er en betydelig afstand mellem KL's og Socialministeriets vurdering af de udgifter, lovforslaget pålægger kommunerne. Det øger i sig selv risikoen for en stramning af visitationen.

Hverken ministeren eller Folketinget har på det foreliggende grundlag nogen mulighed for at holde øje med, hvorvidt plejhjemsgarantien i sig selv medfører strammere visitation. Det fremgår af socialministerens svar, at ministeriet ikke i dag har oplysninger om kommunernes praksis for visitation til plejeboliger og plejehjem. Derfor vil det være umuligt at afgøre, om lovforslaget i sig selv tvinger kommuner, der mangler finansiering, til at ændre praksis og stramme visitationskravene.

RV mener for det andet, at beslutningen bør være kommunernes. Folketinget bør i RV's øjne så vidt muligt afholde sig fra at udstikke servicegarantier på kommunernes vegne. Det er netop meningen med det stærke danske kommunestyre, at sådanne prioriteringer træffes lokalt i overensstemmelse med borgernes ønsker. Det bør derfor være op til den enkelte kommune at afgøre, hvilket serviceniveau, inkl. ventetider, man ønsker at tilbyde borgerne. Det kunne også være, at nogle kommuner snarere så et behov for at bruge de ekstra midler til at styrke plejen af ældre i eget hjem. RV mener, at den slags bør være en lokal prioritering.

For det tredje kan en central plejhjemsgaranti give et problem med overkapacitet. Kommunerne vil skulle bygge 1.330 nye boliger frem til 2009 for at leve op til garantien. Samtidig har de ældre frit valg, så de kan afvise kommunens tilbud og i stedet selv vælge en venteliste til et andet plejehjem m.v. Dermed risikerer kommunerne ledige pladser på plejehjem m.v., som ikke er efterspurgt, alt imens der er lange ventelister til andre boliger. Flere borgmestre har udtrykt bekymring for dette scenario, netop fordi deres oplevelse er, at flere og flere ældre hellere vil vente på det rigtige tilbud end komme hurtigt til. Også det taler for, at beslutningen om at indrette tilbuddene til de ældre bedst ligger lokalt.

Endelig konstaterer RV, at alle ældre i dag i kraft af lov om social service har krav på den nødvendige pleje og hjælp, uanset om den foregår i den hidtidige bolig eller i en ældre-/plejebolig. Ældre modtager derfor pleje og hjælp, hvis de har behovet – også selv om de bor i eget hjem.

På den baggrund kan RV ikke støtte lovforslaget i sin samlede udformning.

Enhedslistens medlem af udvalget ønsker flere og bedre boliger til de ældre, men Enhedslisten ønsker ikke, at der skal stjæles fra boligejerne, som i forvejen er dem, der relativt betaler alt for meget set i forhold til boligejerne. Pengene til at bygge de boliger, som beskrives i lovforslaget, tages fra Landsbyggefonden og satspuljemidlerne. Dette er en helt uacceptabel måde at finansiere lovforslaget på. Finansiering via satspuljemidlerne er en ekstremt usolidarisk måde, hvor man lader mennesker på overførselsindkomster betale for almene velfærdsgoder. Disse velfærdsgoder bør betales af mennesker med højere indkomster via en skattepolitik med en solidarisk omfordeling.

Enhedslisten konstaterer samtidig, at der er en betydelig afstand mellem regeringens og KL's skøn over de økonomiske konsekvenser af lovforslaget. Enhedslisten kan ikke støtte et lovforslag, hvor det ikke er afklaret, om der medfølger en realistisk økonomisk kompensation til kommunerne.

Af disse grunde stemmer Enhedslisten imod forslaget.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Hans Andersen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Inge-Lene Ebdrup (V) nfm.
Inger Støjberg (V) Pia Kristensen (DF) fmd. Mia Falkenberg (DF) Tina Petersen (DF)
Tom Behnke (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Lotte Bundsgaard (S) Hüseyin Arac (S)
Karen Hækkerup (S) Lise von Seelen (S) Martin Lidegaard (RV) Bente Dahl (RV)
Villy Søvndal (SF) Line Barfod (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 107

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	1. udkast til betænkning
4	Henvendelse af 20/2-06 fra KL
5	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 107

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvor mange ældre, der vælger at gøre brug af deres ret til frit at vælge ældre-/plejebolig, til socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ventetider på over to måneder til en ældre-/plejebolig skyldes de ældres eget ønske om at vente på et specifikt tilbud, til socialministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om der er forskel på kommunernes praksis for visitation til ældre-/plejeboliger, til socialministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvilken ret ældre har, hvis vedkommende venter, og måske har ventet flere måneder, på et konkret tilbud om en ældre-/plejebolig, til socialministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvordan ministeren vil opfylde plejeboliggarantien, til socialministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelse af 20/2-06 fra KL, og ministerens svar herpå